

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/288/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314207133
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314207133.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu BL Telecom collection, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 45 535 108, právne zastúpeného SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 36 862 711, proti žalovanej P. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, S., o zaplatenie sumy 371,08 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné, č.k. 11C 130/2014-65 zo dňa 2.10.2014, jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o trovách vedľajšieho účastníka a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Humenné (ďalej len súd prvého stupňa) napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 100,36 eur spolu s 9,25% úrokom z omeškania zo sumy 26,84 eur od 18.06.2011 do zaplatenia, s 9,5% úrokom z omeškania zo sumy 26,84 eur od 18.07.2011 do zaplatenia, 9,5% úrokom z omeškania zo sumy 23,34 eur od 18.08.2011 do zaplatenia, s 9,5% úrokom z omeškania zo sumy 23,34 eur od 18.09.2011 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti súd žalobu o zaplatenie 270,72 eur spolu s 9,5% úrokom z omeškania od 18.10.2011 do zaplatenia zamietol. Žalovanej súd náhradu trov konania nepriznal. Rovnako súd nepriznal náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi.

Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žaloba je dôvodná v časti týkajúcej sa úhrady pohľadávky za poskytnuté služby elektronickej komunikácie vo výške 100,36 eur, preto uložil žalovanej povinnosť žalobcovi túto sumu uhradiť. Je nepochybné, že žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením svojho záväzku v časti o zaplatenie 100,36 eur, a preto žalobca má nárok aj na úrok z omeškania. Dojednanú zmluvnú pokutu v zmluve o poskytnutí služieb považoval súd za neprimeranú sankciu, pretože žalobca vôbec nešpecifikoval, ktorú povinnosť žalovaná porušila a za porušenie ktorej konkrétnej povinnosti jej bola uložená a vyúčtovaná zmluvná pokuta. V danom prípade žalobca pre prípad porušenia zmluvných podmienok dojednal ako sankciu zmluvnú pokutu sume 270,72 eur. Takto určená výška zmluvnej pokuty je v rozpore s dobrými mravmi, preto súd v tejto časti žalobu zamietol.

O trovách konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). V danej veci úspech žalobcu predstavuje 100,36 eur (27,04%) a úspech žalovanej 270,72 eur (72,96 %), t.j. v konečnom dôsledku bola v konaní úspešná žalovaná, ktorej by patrila náhrada trov konania. Nakoľko si žalovaná náhradu trov konania neuplatnila, súd rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Vedľajší účastník na strane žalovanej si uplatnil trovy právneho zastúpenia. Prvostupňový súd mal za to, že v danej veci ide o rutinnú záležitosť, ktorá je zvládnuteľná prostredníctvom administratívy vedľajšieho účastníka a na ktorú nebola potrebná odborná pomoc zvoleného advokáta. Trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní mení len o

aktualizáciu tej-ktorej veci a jej individualizáciou na súdoch v Slovenskej republike nemožno podľa názoru súdu prvého stupňa považovať za trovy nevyhnutne vynaložené na riadne bránenie práva na súde. V takomto prípade zastupovanie advokátom nezodpovedá účelu, ktorý sleduje procesné právo inštitútom zastupovania advokátom v súdnom konaní. Je potrebné rozlišovať, že právo na právnu pomoc a náhrada trov konania sú dve rozdielne veci, ktoré síce spolu súvisia, avšak nie sú neoddeliteľné. Právo na náhradu trov konania (vrátane tých, ktoré vznikli v súvislosti so zastupovaním advokátom) totiž závisí od iných predpokladov, než možnosť nechať sa zastupovať advokátom. Správnosť tohto názoru možno dokumentovať aj tými súdnymi konaniami, v ktorých sa účastníkom náhrada trov konania nepriznáva (napr. rozvod manželstva, kde žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a ďalšími) a účastníci konania pritom majú právo nechať sa v súdnom konaní zastupovať. Ak teda súd neprizná náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, keď dospeje k záveru, že trovy účelne nevynaložil, nejde o porušenie práva na právnu pomoc. Vedľajší účastník sa preto mohol dať zastupovať v súdnom konaní advokátom, avšak trovy, ktoré vynaložil v tejto súvislosti, nemožno považovať za trovy účelné. Preto súd s poukazom na vyššie uvedené vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo/5/2013 zo dňa 19.03.2014).

Proti rozsudku, a to proti výroku o trovách konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, podalo včas odvolanie Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“. Namietalo, že súd prvého stupňa nesprávne aplikoval § 142 ods. 2 O.s.p. vo vzťahu k úspechu vedľajšieho účastníka. Má za to, že bolo úspešné v celom rozsahu, pretože v žalobe sú spojené viaceré skutkovo a právne samostatné nároky a ono do konania vstúpilo len vo vzťahu k uplatňovanej zmluvnej pokute, ktorou boli porušované práva spotrebiteľa. Taktiež argumentovalo tým, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva ako účastník, a teda sa môže dať účelne zastúpiť advokátom. Zdôraznilo sankčný charakter náhrady trov konania. Z uvedených dôvodov navrhlo rozsudok v napadnutej časti zmeniť a náhradu trov konania priznať.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhol podané odvolanie odmietnuť ako odvolanie podané neoprávnenou osobou.

Odvolací súd v zmysle zásad upravených v ustanovení § 212 O.s.p. preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 1,2 O.s.p. a zistil, že rozhodnutie je potrebné v napadnutej časti zrušiť.

Podľa § 142 ods. 1 O.s.p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 137 O.s.p. trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

Podľa § 93 ods. 2 O.s.p. ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Podľa § 93 ods. 3 O.s.p., do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. Ak ako vedľajší účastník vstupuje do konania z vlastného podnetu právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podľa osobitného predpisu, súčasťou oznámenia o vstupe musí byť aj súhlas účastníka, popri ktorom sa zúčastňuje na konaní, inak súd na oznámenie o vstupe neprihliada. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Podľa § 93 ods. 4 O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností.

Odvolací súd má za preukázané, že v predmetnej veci Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“ prejavilo vôľu vstúpiť ako vedľajší účastník do konania na strane žalovanej, a to písomným oznámením o vstupe do konania zo dňa 15.7.2014. Súd prvého stupňa následne oboznámil účastníkov konania

so vstupom Zdruzenia - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“ ako vedľajšieho účastníka do konania a absenciu súhlasu žalovanej so vstupom vedľajšieho účastníka do konania. Žalobca podaním zo dňa 9.9.2014 (čl. 58 až 60 spis) okrem iného namietal vstup tohto zdruzenia do konania. Súd prvého stupňa na predmetnú námietku prípustnosti vstupu nereagoval. Vzhľadom na skutočnosť, že súd prvého stupňa o tejto námietke v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. doposiaľ nerozhodol, je potrebné jeho rozhodnutie o trovách konania vedľajšieho účastníka považovať za predčasné, a teda nesprávne.

Pokiaľ ide o námietky Zdruzenia - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“ vo vzťahu k napadnutému výroku o trovách konania, odvolací súd sa s nimi stotožňuje. V prípade, ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa na účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takom prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov (§ 142 ods. 1 a ods. 2 O.s.p.), ďalej zvážiť, či neúspech nebol len v nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo úvahy súdu (§ 142 ods. 3 O.s.p.), a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí.

Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní (porov. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 11/2011 zo dňa 11.10.2012, tiež Ján Mazák, Ľudovít Šoltýs: Trovy konania v civilnom procese, Mimoriadne vydanie Bulletinu slovenskej advokácie, str. 54, 55, 1997, cit. „Nie je možné považovať za čiastočný úspech, ak žaloba, v ktorej sa uplatnili viaceré nároky, bola čiastočne úspešná a čiastočne sa zamietla tak, že úspech i neúspech sa týkali samostatných nárokov (samostatných právnych dôvodov žaloby). V takom prípade sa plný úspech alebo čiastočný úspech vo veci skúma so zreteľom na každý nárok, ktorý by ináč mohol byť samostatne uplatnený. Taký prístup by mal nájsť aj vyjadrenie vo výroku o náhrade trov konania.“ Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že Združenie - Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“ namietalo iba zmluvnú pokutu právoplatne judikovanú ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve poukazujúc na § 53a Občianskeho zákonníka (čl. 41). Jeho obrana bola opodstatnená a žaloba v časti zmluvnej pokuty bola zamietnutá.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života spotrebiteľov (porov. rozsudok súdneho dvora Mostaza Claro C-168/05, bod 37, cit.: Okrem toho, smernica, ktorá smeruje k posilneniu ochrany spotrebiteľa, predstavuje podľa článku 3 ods. 1 písm. t) ES opatrenie nevyhnutné na splnenie poslania zvereného Spoločenstvu, najmä, na zvýšenie životnej úrovne a kvality života v celom Spoločenstve (pozri analogicky v súvislosti s článkom 81 ES rozsudok Eco Swiss, už citovaný, bod 36).

Zákonodarca v § 137 O.s.p. explicitne u právnických osôb zaoberajúcich sa kolektívnou ochranou práv zvýraznil v rámci indikatívneho výpočtu trov konania aj výdavky takejto osoby. Z dôvodovej správy „Navrhovaná právna úprava bude dopadať aj na ďalšie právnické osoby, ktoré sú v súlade s právnymi aktmi Európskej únie aktívne legitimované na kolektívnu ochranu zákonom chránených záujmov, napr. vo sfére ochrany pred diskrimináciou, alebo vo sfére kolektívnej ochrany práv spotrebiteľa. V týchto prípadoch budú osobitnými predpismi napr. zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní. Navrhovaná právna úprava bude predstavovať aj výrazný príspevok ku kolektívnej ochrane práv osôb“.

Ani judikatúra Súdneho dvora Európskej únie nevidí žiadny dôvod na poskytnutie právnej ochrany aj právnickej osobe „Zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie, sa má vykladať v tom zmysle, že nie je vylúčené, aby sa jej dovoľovali právnické osoby, a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia trov konania alebo zastupovanie advokátom“ (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-279/09). Niet dôvodu na výnimku ani v prípade vedľajšieho účastníka a jeho práva na náhradu trov konania.

Občiansky súdny poriadok v § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby sa vedľajší účastník nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie

a dokonca špecializáciu (napr. bytové spotrebiteľské veci, finančný trh a iné). Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. Argumenty súdu prvého stupňa v tomto smere preto nie sú opodstatnené.

Odvolačiemu súdu je známy aj právny názor vyslovený v rozhodnutí (uznesení) NS SR sp. zn. 6MCdo/9/2013 zo dňa 20.03.2014, kde je uvedené, že trovy konania vzniknuté zastupovaním advokátom v tzv. hromadných (skutkovo a právne takmer totožných) veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní, vyhotovených advokátom, mení len o aktualizáciu a individualizáciu tej - ktorej veci, nemožno považovať za trovy nevyhnutné (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde.

Ak sa týmto názorom prvostupňový súd mieni riadiť, musí vyhodnotiť, či je prejednávaná vec tzv. hromadnou, že podanie vedľajšieho účastníka z č.l. 41 je používané vedľajším účastníkom aj v ďalších veciach hromadných sporoch, že aktualizuje len toho podanie a bližšie individualizuje ho vo vzťahu ku konkrétnej veci (napr.- úpravou výšky uplatnenej pohľadávky, označenie účastníka a pod.) V opačnom prípade rozhodnutie súdu prvého stupňa je nepreskúmateľné a arbitrárne.

S poukazom na uvedené odvolací súd v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. rozsudok v napadnutom výroku o trovách vedľajšieho účastníka zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Úlohou súdu prvého stupňa bude postupovať v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu a po rozhodnutí o námietke prípustnosti vstupu vznesenej žalobcom opätovne rozhodnúť o trovách konania vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi.

V konečnom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.